

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıda belirtilen sorularımın, Sağlık Bakanı Kemal Memişoğlu tarafından Anayasa'nın 98'inci ve Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim. 21.09.2026

Av. Mahmut TANAL
YENİ Parti Şanlıurfa Milletvekili

TÜİK verilerine göre 2024 yılında Türkiye genelinde toplam doğurganlık hızı kadın başına 1,48 çocuk olarak gerçekleşirken, Şanlıurfa 3,28 çocuk ile toplam doğurganlık hızının en yüksek olduğu il olmuştur. Aynı yıl Şanlıurfa'da 55 bin 426 canlı doğum gerçekleşmiştir.

Yılda on binlerce doğumun gerçekleştiği Şanlıurfa'da gebelik, doğum ve doğum sonrası sağlık hizmetlerinin kapasitesi ile kan ve kan bileşenlerine zamanında erişim, anne sağlığı ve yaşam hakkı bakımından hayati önemdedir. Postpartum hemoraji ve diğer masif obstetrik kanamalarda eritrosit süspansiyonu, taze donmuş plazma ve trombosit başta olmak üzere ihtiyaç duyulan kan bileşenlerine gecikmeksizin erişilebilmesi gerekmektedir.

5624 sayılı Kan ve Kan Ürünleri Kanunu ile ilgili Yönetmelik uyarınca bölge kan merkezleri, sorumlu oldukları bölgenin kan ihtiyacını karşılayacak kapasitede olmak ve kesintisiz hizmet vermekle yükümlüdür. Mevcut hizmet yapılanmasında Şanlıurfa'nın kan hizmetleri bakımından Gaziantep'te bulunan Doğu Akdeniz Bölge Kan Merkezinin sorumluluk alanında yer aldığı görülmektedir. Oysa ilgili Yönetmelik, bölge kan merkezlerinin hizmet alanlarının belirlenmesinde coğrafi, nüfus, ulaşım ve iklim koşullarının dikkate alınmasını öngörmektedir.

Anayasa'nın 17'nci maddesi herkesin yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkını güvence altına almakta; 56'ncı maddesi ise sağlık hizmetlerinin planlanması ve yürütülmesi konusunda Devlete yükümlülük yüklemektedir. Bu nedenle Şanlıurfa'nın yüksek doğum sayısı, obstetrik acillerde zamanla yarışılması ve il dışından kan bileşeni teminine duyulan ihtiyaç birlikte değerlendirilerek mevcut kapasitenin yeterliliğinin somut verilerle ortaya konulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. 2022, 2023, 2024, 2025 ve 2026 yıllarında Şanlıurfa'da gerçekleşen toplam doğum ve canlı doğum sayısı ayrı ayrı kaçtır? Bu doğumların kamu, üniversite ve özel sağlık kuruluşlarına göre dağılımı nedir?
2. Aynı yıllarda Şanlıurfa'da gebelik sırasında, doğumda veya doğum sonrası dönemde meydana gelen anne ölümü sayısı ile yüz bin canlı doğum başına anne ölüm oranı kaçtır? Aynı yıllara ait Türkiye anne ölüm oranları nedir?
3. Söz konusu anne ölümlerinin kaçında postpartum hemoraji veya diğer obstetrik kanamalar temel ölüm nedeni ya da ölüme katkıda bulunan neden olarak kaydedilmiştir? Bu vakaların yıllara ve sağlık kuruluşlarına göre dağılımı nedir?
4. Şanlıurfa'da hâlen ruhsatlı olarak faaliyet gösteren kan bağışi merkezi ve transfüzyon merkezi sayısı kaçtır? Bunların isimleri, hizmet verdikleri sağlık kuruluşları, günlük depolama kapasiteleri ve 7 gün 24 saat hizmet durumları nedir?

5. 2022-2026 yıllarında Şanlıurfa'daki sağlık kuruluşlarında kullanılan eritrosit süspansiyonu, taze donmuş plazma ve trombosit miktarı yıllar ve kan bileşenleri itibarıyla kaç ünitedir? Bunların ne kadarı Şanlıurfa'da toplanan bağışlardan, ne kadarı il dışından yapılan sevkiyatlardan karşılanmıştır?
6. Şanlıurfa'daki transfüzyon merkezleri için kan bileşenleri bazında belirlenmiş asgari stok seviyeleri bulunmakta mıdır? Mevcut depolama kapasitesi olağan tüketimi ortalama kaç gün karşılayabilecek düzeydedir? Masif kanama, afet veya çoklu yaralanma durumları için ayrıca acil durum stok seviyesi belirlenmiş midir?
7. Acil obstetrik kanama vakalarında ihtiyaç duyulan kan veya kan bileşeninin talep edilmesinden hastaya ulaştırılmasına kadar geçen süre Bakanlığınız veya Kan Hizmetleri Bilgi Yönetim Sistemi üzerinden izlenmekte midir? İzleniyorsa son beş yıldaki ortalama ve en uzun temin süreleri sağlık kuruluşları itibarıyla kaç dakikadır; izlenmiyorsa böylesine kritik bir sürenin kayıt altına alınmamasının gerekçesi nedir?
8. 2022-2026 yıllarında Şanlıurfa'da ihtiyaç duyulan kan veya kan bileşeninin zamanında temin edilemediğine ya da temininde gecikme yaşandığına ilişkin kaç kayıt, bildirim veya hemovijilans olayı bulunmaktadır? Bunların kaç gebelik, doğum veya doğum sonrası dönemdeki hastalara ilişkindir?
9. Kan veya kan bileşeni teminindeki gecikmenin katkıda bulunan unsur olarak bildirildiği anne ölümü, yoğun bakım ihtiyacı, histerektomi, organ hasarı veya diğer ağır maternal morbidite vakası bulunmakta mıdır? Varsa yıllar itibarıyla sayıları ve bu vakalar hakkında yapılan incelemelerin sonuçları nelerdir?
10. Son beş yılda Şanlıurfa'ya Gaziantep veya diğer illerden toplam kaç ünite kan ve kan bileşeni sevk edilmiştir? Sevkiyat yapılan merkezler, yıllık sevkiyat miktarları ile ortalama ve en uzun teslim süreleri nedir?
11. Gaziantep'ten veya diğer illerden yapılacak sevkiyatın ulaşım, hava koşulları, afet veya eş zamanlı yüksek talep nedeniyle aksaması hâlinde Şanlıurfa için uygulanacak yedek tedarik planı nedir? Bu plan son beş yılda kaç kez test edilmiş veya fiilen uygulanmıştır?
12. Şanlıurfa'da doğum hizmeti sunan kamu, üniversite ve özel sağlık kuruluşlarının tamamında postpartum hemoraji ve masif obstetrik kanamalara ilişkin güncel acil müdahale ve masif transfüzyon protokolü bulunmakta mıdır? Bulunmayan sağlık kuruluşu varsa hangileridir? Son beş yılda bu protokollere ilişkin kaç tatbikat ve sağlık personeli eğitimi gerçekleştirilmiştir?
13. 2022-2026 yıllarında Şanlıurfa'da yıllık olarak kaç ünite kan bağıışı toplanmış, kaç düzenli kan bağıışçısı bulunmuş ve toplanan kanın ilin toplam kan bileşeni ihtiyacını karşılama oranı yüzde kaç olmuştur? İhtiyacın yerel bağışlarla karşılanamadığı yıllarda oluşan açık kaç ünitedir?

14. Kan ve Kan Ürünleri Yönetmeliğinin bölge kan merkezlerinin sorumluluk alanı belirlenirken coğrafi, nüfus, ulaşım ve iklim şartlarının dikkate alınmasına ilişkin hükmü kapsamında, Şanlıurfa'nın Doğu Akdeniz Bölge Kan Merkezi hizmet alanında kalmasının uygunluğu Bakanlığınızca en son hangi tarihte değerlendirilmiştir? Bu değerlendirmede Şanlıurfa'nın yıllık doğum sayısı, nüfusu, kan bileşeni tüketimi, il dışı sevkiyat miktarı ve acil temin süreleri dikkate alınmış mıdır?
15. Şanlıurfa'da müstakil bir Bölge Kan Merkezi kurulmasına ilişkin Bakanlığınız veya Türk Kızılay tarafından hazırlanmış fizibilite, ihtiyaç analizi, yatırım teklifi ya da başvuru bulunmakta mıdır? Varsa hangi tarihte hazırlanmış, hangi sonuca ulaşılmış ve Bakanlığınızca hangi işlem yapılmıştır?
16. Şanlıurfa'da Bölge Kan Merkezi kurulması planlanmakta ise merkezin öngörülen kapasitesi, yatırım yeri, bütçesi ve hizmete alınma takvimi nedir? Planlanmıyorsa, 2024 yılında 55 bin 426 canlı doğumun gerçekleştiği, toplam doğurganlık hızının Türkiye'de en yüksek olduğu ve mevcut sistemde bölge kan merkezi hizmetinin Gaziantep üzerinden yürütüldüğü Şanlıurfa'da ayrı bir Bölge Kan Merkezi kurulmasına ihtiyaç bulunmadığı sonucuna hangi somut kapasite, tüketim, stok ve ulaşım verileri esas alınarak varılmıştır?